



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 258/06-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť O. B., Č., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 52/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 52/97 p o r u š i l právo O. B., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. O. B. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. O. B. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 10 332 Sk (slovom desať tisíc tristo tridsať dva slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. I. R., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 23. augusta 2006 č. k. I. ÚS 258/06-12 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť O. B., Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 52/97 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti vyplynulo, že: *„Sťažovateľ podal na Okresnom súde Košice I návrh na vydanie platobného rozkazu dňa 13. 6. 1996. Toto konanie sa viedlo najprv pod sp. zn. Ro 1726/96, v súčasnosti sa vedie pod sp. zn. 16 C 52/97 a doposiaľ nie je právoplatne skončené. (...)*

Konanie vo svojom celku trvá neprimerane dlho a sťažovateľ považuje za nesporné, že v ňom dochádza k zbytočným prietahom.

Za obdobia úplnej nečinnosti súdu sťažovateľ považuje obdobie od 13. 9. 1996 do 27. 2. 1998, kedy sa malo uskutočniť prvé pojednávanie vo veci, od 30. 4. 1998 do 18. 2. 1999, od 18. 2. 1999 do 9. 9. 1999, od 9. 9. 1999 do 7. 11. 2001, od 7. 1. 2002 do 19. 11. 2002, od 29. 11. 2002 do 3. 6. 2003, od 30. 10. 2003 až doposiaľ. Za uplynulých viac než 10 rokov, súd teda nekonal viac než 8 rokov.

Vec je súčasťou štandardnej agendy všeobecných súdov. Podľa názoru sťažovateľa, nie je právne ani skutkovo zložitá a sťažovateľ sa nedomnieva, že by svojím postupom prispel k neprimeranej dĺžke konania alebo zapríčinil vznik zbytočných prietáhov v ňom. (...). Predmet konania je pre sťažovateľa mimoriadne dôležitý, pretože súd koná o nároku sťažovateľa na vrátenie sumy, ktorú sťažovateľ dal odporcovi so zámerom, aby mu tento pomohol vysporiadať majetkovoprávne pozemky, patriace jeho predkom. Pre sťažovateľa je

pôda, ktorú vlastnili jeho otec a starý otec, súčasťou jeho života a preto aj konanie na Okresnom súde Košice I vníma ako súčasť nespravodlivostí, ktoré sa v minulom režime voči jeho predkom udiali.

Sťažovateľ považuje za primerané, aby mu v tejto veci bolo priznané finančné zadosťučinenie.

Domnieva sa, že doba, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ, doba vyše 10 rokov a 1 mesiaca, je neprimerane dlhá a ničím neospravedlňiteľná a nezdôvodniteľná. Samotné konštatovanie porušenia jeho práva nie je vzhľadom na dĺžku konania pre sťažovateľa dostatočnou satisfakciou.“

1.2 Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prerokovaní veci rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5, a 8 bolo postupom Okresného súdu Košice I vo veci vedenej pôvodne pod sp. zn. Ro 1726/96, v súčasnosti pod sp. zn. 16 C 52/97, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice I pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice I konal vo veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 16 C 52/97 bez prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 120.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. A. M., listom z 29. septembra 2006 sp. zn. Spr 2374/06 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 23. októbra 2006.

2.1 Predseda okresného súdu podal chronologický prehľad úkonov vykonaných okresným súdom v napadnutom konaní a uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...)

Na väčšine vytýčených pojednávaní sa nezúčastnil odporca. Súd mu dvakrát za neospravedlненú neprítomnosť uložil poriadkovú pokutu.

Predmetom konania bol nárok navrhovateľa na vrátenie zálohy poskytnutej v súvislosti s uzavretím zmluvy o obstaraní veci.

Po právnej ani skutkovej stránke vec nie je zložitá.

Dĺžku konania v značnej miere ovplyvnil odporca, ktorý sa súdnych pojednávaní často nezúčastňoval a na výzvy súdu na predloženie požadovaných dokladov nereagoval vôbec alebo po uplynutí stanovenej lehoty.

Počas trvania konania došlo niekoľkokrát k zmene v osobe zákonného sudcu, čo malo tiež za následok predĺženie doby konania.

Z analýzy vykonaných úkonov súdu vyplýva, že v období od podania návrhu do 1. 3. 2004 súd vo veci pravidelne konal. Dlhšie obdobie nečinnosti súdu som zaznamenal od 1. 3. 2004 do 7. 3. 2006. Toto obdobie nečinnosti, aj keď bolo spôsobené objektívnymi príčinami, považujem za prieťah v konaní.

Toho času je vo veci vyhlásený rozsudok, ktorý však ešte nebol sudcom písomne vypracovaný a doručený účastníkom konania, resp. ich právnym zástupcom.

Súhlasím, aby Ústavný súd SR vo veci sťažnosti O. B. rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania. (...)“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedla, že:

„(...) Oznamujem, že sťažovateľ netrvá na ústnom pojednávaní a súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.

Sťažovateľ sa k vyjadreniu odporcu zo dňa 29. 9. 2006 vyjadruje takto:

Nesúhlasí s názorom obsiahnutým vo vyjadrení odporcu, že od podania návrhu do 1. 3. 2004 súd vo veci pravidelne konal.

Ako vyplýva z chronológie úkonov v konaní obsiahnutých tak v sťažnosti, ako aj v predmetnom vyjadrení Okresného súdu Košice I, prvé pojednávanie po tom, čo súd vydal platobný rozkaz dňa 28. 6. 1996, bolo nariadené na deň 27. 2. 1998, teda po roku a 8 mesiacoch.

Sťažovateľ poukazuje na to, že Okresný súd Košice I vyrubil odporcovi súdny poplatok za podaný odpor 7 mesiacov po podaní odporu.

Pojednávania vo veci, ktoré boli často odročované bez toho, aby súd v období medzi nimi vykonával efektívne úkony, ktorými by zabezpečil plynulý priebeh konania, boli nariaďované s neprimerane dlhými časovými odstupmi, napríklad medzi pojednávaním dňa 30. 4. 1998 a 18. 2. 1999, uplynulo takmer 10 mesiacov, ďalšie sa uskutočnilo o 7 mesiacov a to dňa 9. 9. 1999, ďalšie o 16 mesiacov teda dňa 7. 1. 2001, nasledujúce o rok, teda dňa 17. 1. 2002, ďalšie o ďalších 10 mesiacov, teda dňa 29. 11. 2002 a ďalšie o 7 mesiacov, teda dňa 30. 6. 2003. Medzi týmto pojednávaním a po ňom nasledujúcim, ktoré sa malo uskutočniť dňa 9. 6. 2006, uplynuli tri roky.

Sťažovateľ sa nestotožňuje ani s tou časťou vyjadrenia, podľa ktorej dĺžku konania v značnej miere ovplyvnil odporca, ktorý sa súdnych pojednávanií často nezúčastňoval a na výzvy súdu na predloženie požadovaných odkladov nereagoval vôbec alebo po uplynutí stanovenej lehoty.

Sťažovateľ nemôže akceptovať názor vyplývajúci z tohto tvrdenia, že súd môže vykonávať svoju právomoc, teda prejednávateľ a rozhodovať spor len vtedy, keď mu to účastníci konania dovoľia. Súd je štátnym orgánom, ktorý má k dispozícii právne prostriedky (poriadkové opatrenia, ktorými si môže vynútiť plnenie ním uložených povinností). (...) Sťažovateľ podotýka, že napriek tomu, že vo veci bol dňa 20. 9. 2006 vyhlásený rozsudok, do dnešného dňa, teda do dňa 23. 10. 2006, mu tento nebol doručený, napriek zákonom stanovenej 30 dňovej lehote na vyhotovenie a odoslanie písomného vyhotovenia rozsudku.

Sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania vo výške 10.332,- Sk (...)“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 16 C 52/97:

Dňa 13. júna 1996 podal sťažovateľ okresnému súdu (predtým bývalému Obvodnému súdu Košice 1) proti Ing. A. K. (ďalej len „odporca“) návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 5 000 Sk. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. Ro 1726/96.

Dňa 28. júna 1996 okresný súd vydal platobný rozkaz č. k. Ro 1726/96-4.

Dňa 17. júla 1996 súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Dňa 22. júla 1996 sťažovateľ uhradil súdny poplatok.

Dňa 13. septembra 1996 odporca podal proti platobnému rozkazu odpor. Vec bola ďalej vedená pod sp. zn. 16 C 52/97.

Dňa 16. apríla 1997 súd vydal uznesenie sp. zn. 16 C 52/97, ktorým uložil odporcovi povinnosť uhradiť 200 Sk z dôvodu súdneho poplatku za podaný odpor.

Dňa 5. mája 1997 odporca podal odvolanie proti uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odpor.

Dňa 2. októbra 1997 bol spis doručený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o podanom odvolaní odporcu.

Dňa 27. októbra 1997 krajský súd uznesením č. k. 16 Co 410/97-10 potvrdil rozhodnutie okresného súdu zo 16. apríla 1997.

Dňa 15. januára 1998 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 20. januára 1998 sudkyňa okresného súdu nariadila pojednávanie na 27. február 1998.

Dňa 27. februára 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. apríl 1998 s tým, že odporca bude predvolaný pod hrozbou poriadkovej pokuty.

Dňa 30. apríla 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľovi bolo uložené v lehote 30 dní oznámiť číslo súvisiaceho dedičského konania a adresu svedka E. B. Odporcovi súd uložil poriadkovú pokutu pre jeho nevhodné správanie na pojednávaní a zaviazal ho, aby špecifikoval svoje náklady súvisiace s predmetom sporu.

Dňa 1. júna 1998 odporca podal návrh na vylúčenie sudkyne a odvolanie proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 16. júna 1998 bol spis doručený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní odporcu proti poriadkovej pokute a na rozhodnutie o návrhu odporcu na vylúčenie sudkyne okresného súdu.

Dňa 30. júna 1998 krajský súd uznesením č. k. 16 Co 229/98-26 a sp. zn. 16 Nc 31/98 potvrdil prvostupňové rozhodnutie o uložení pokuty a rozhodol, že sudkyňa okresného súdu Mgr. S. nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci.

Dňa 25. augusta 1998 sudkyňa okresného súdu dala úpravou kancelárii pokyn doručiť uvedené uznesenie krajského súdu odporcovi.

Dňa 29. septembra 1998 sudkyňa okresného súdu dala úpravou kancelárii pokyn vyžiadať z Okresného súdu Košice-okolie spis sp. zn. D 2355/94.

Dňa 16. decembra 1998 sudkyňa okresného súdu nariadila pojednávanie na 18. február 1999 a okrem účastníkov konania nariadila predvolať aj svedka R. B.

Dňa 18. februára 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom odporca nebol prítomný. Pojednávanie bolo odročené na neurčito „za účelom ďalšieho prešetrenia konania“ vedeného Okresným úradom K., katastrálnym odborom v M. vyžiadanim dedičského spisu sp. zn. Dnot 92/94.

Dňa 1. júla 1999 bola vec opatrením predsedu okresného súdu pridelená na prerokovanie a rozhodnutie do senátu Mgr. S. V.

Dňa 3. augusta 1999 sudkyňa okresného súdu nariadila pojednávanie na 9. september 1999 a požiadala Okresný úrad K., katastrálny odbor M., aby v lehote 10 dní oznámil, či odporca začiatkom januára požiadal o výpis z pozemkovej knihy a o identifikáciu parciel. Notárku zároveň požiadala o zaslanie spisu zn. Dnot 92/94 v lehote 10 dní.

Dňa 9. septembra 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že odporca v lehote 15 dní predloží špecifikáciu svojich výdavkov v súvislosti s predmetom sporu a mala byť zaslaná výzva notárke a Okresnému úradu K.

Dňa 17. septembra 1999 odporca doručil súdu podanie označené ako „*Rozpis vynaložených výdavkov*“.

Dňa 5. októbra 1999 Okresný úrad K. oznámil súdu požadované údaje.

Dňa 10. augusta 2001 sudkyňa okresného súdu nariadila vo veci pojednávanie.

Dňa 9. októbra 2001 bolo pojednávanie preročené na 7. november 2001.

Dňa 7. novembra 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17. január 2002 s tým, že odporca mal byť predvolaný prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru K. (ďalej len „obvodné oddelenie“).

Dňa 27. novembra 2001 obvodné oddelenie oznámilo súdu, že súdnu zásielku nebolo možné doručiť odporcovi, pretože podľa šetrenia sa mal zdržiavať mimo územia Slovenskej republiky.

Dňa 17. januára 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom odporca nebol prítomný. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že cez Register obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register obyvateľov“) malo byť zisťované bydlisko odporcu.

Dňa 1. februára 2002 register obyvateľov súdu oznámil, že adresa trvalého pobytu odporcu je Detvianska, K.

Dňa 26. septembra 2002 sudkyňa okresného súdu nariadila pojednávanie na 29. november 2002. Odporca mal byť predvolaný prostredníctvom obvodného oddelenia.

Dňa 15. októbra 2002 obvodné oddelenie oznámilo súdu, že zásielku odporcovi nebolo možné doručiť, lebo odporca je asi pol roka odcestovaný v USA a zdrží sa tam ešte asi jeden rok.

Dňa 29. novembra 2002 bolo pojednávanie odročené na neurčito pre neprítomnosť odporcu.

Dňa 20. decembra 2002 právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala súd o ustanovenie opatrovníka pre odporcu.

Dňa 8. apríla 2003 bolo nariadené pojednávanie na 3. jún 2003. Odporca mal byť predvolaný prostredníctvom obvodného oddelenia, pričom jeho pobyt mal byť zisťovaný aj cez Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže Bratislava (ďalej len „riaditeľstvo zboru“).

Dňa 28. apríla 2003 register obyvateľov oznámil súdu, že adresa trvalého pobytu odporcu je Detvianska, K., a riaditeľstvo zboru, že odporca nie je vo väzbe ani výkone trestu odňatia slobody.

Dňa 7. mája 2003 obvodné oddelenie oznámilo súdu, že jeho zásielka bola odporcovi doručená do vlastných rúk 27. apríla 2003.

Dňa 3. júna 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. september 2003 s tým, že odporca predloží súdu špecifikáciu nákladov súvisiacich s predmetom sporu.

Dňa 5. júna 2003 súd požiadal notárku o zaslanie spisu zn. Dnot 92/94.

Dňa 16. júna 2003 notárka oznámila súdu, že spis zn. Dnot 92/94 bol po ukončení dedičského konania postúpený Okresnému súdu Košice-okolie.

Dňa 3. septembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 5. november 2003 s tým, že odporca mal byť predvolaný prostredníctvom obvodného oddelenia a súčasne mu súd uloží poriadkovú pokutu za neustanovenie sa na pojednávanie a nepredloženie špecifikácie nákladov.

Dňa 17. septembra 2003 bola uznesením č. k. 16 C 52/97-85 odporcovi uložená poriadková pokuta 5 000 Sk.

Dňa 24. septembra 2003 podal odporca návrh na vylúčenie sudcu okresného súdu. Súčasne podal odvolanie proti uzneseniu súdu zo 17. septembra 2003.

Dňa 30. septembra 2003 bol spis spolu s vyjadrením sudkyne okresného súdu k námietkam zaujatosti doručený krajskému súdu.

Dňa 5. novembra 2003 bol na okresnom súde zaznamenaný úradný záznam o odročení pojednávania na neurčito z toho dôvodu, že spis sa nachádza na krajskom súde.

Dňa 8. decembra 2003 bol spis vrátený okresnému súdu spolu s uznesením z 30. októbra 2003 sp. zn. 15 Co 210/03 a sp. zn. 15 NcC 34/03. Krajský súd potvrdil prvostupňové rozhodnutie a sudkyňu okresného súdu nevyhlásil z prerokovania veci.

Dňa 17. decembra 2003 sudkyňa okresného súdu dala úpravou kancelárii pokyn doručiť uznesenie krajského súdu účastníkom.

Dňa 27. februára 2004 sudkyňa okresného súdu nariadila vyzvať odporcu na predloženie špecifikácie jeho nákladov súvisiacich s predmetom sporu.

Dňa 9. marca 2004 odporca doručil súdu špecifikáciu nákladov.

Dňa 6. júla 2005 bol spis pridelený na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. I. V.

Dňa 3. februára 2006 sudkyňa okresného súdu nariadila pojednávanie na 9. jún 2006. Kancelárii dala úpravou pokyn pripojiť spis zn. D not 92/94 a spis zn. 13 C 79/94 Okresného súdu Košice-okolie a predmetnú špecifikáciu nákladov odporcu doručiť sťažovateľovi.

Dňa 7. júna 2006 právna zástupkyňa odporcu ospravedlnila neúčast' na pojednávaní nariadenom na 9. jún 2006 z dôvodu, že ani ona, ale ani jej klient nedisponujú žalobou.

Dňa 9. júna 2006 sa na pojednávanie nedostavil odporca, preto bolo pojednávanie odročené na 20. september 2006.

Dňa 18. septembra 2006 sudkyňa okresného súdu dala úpravou kancelárii pokyn pripojiť spisy Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 13 C 79/94, sp. zn. Dnot 92/94 a sp. zn. D 1956/93.

Dňa 20. septembra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 52/97 o zaplatenie 5 000 Sk z dôvodu „*obstarania majetkoprávneho usporiadania medzi dedičmi*“, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať na vrub faktickej náročnosti alebo právnej zložitosti prerokovávanej veci. Napokon aj predseda okresného súdu zaujal stanovisko, že „*po právnej ani skutkovej stránke vec nie je zložitá*“.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane nečinný, a to konkrétne od 13. septembra 1996 do 16. apríla 1997 (sedem mesiacov), od 5. októbra 1999 do 10. augusta 2001 (dvadsaťdva mesiacov), od 1. februára 2002 do 26. septembra 2002 (šesť mesiacov) a od 9. marca 2004 do 3. februára 2006 (dvadsaťdva mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas takmer piatich rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a iba čiastočne z dôvodu správania odporcu, ale predovšetkým v dôsledku postupu súdu, pretože na uvedenú dlhodobú nečinnosť súdu nemalo v podstate vplyv ani nesúčinnosťné správanie odporcu, voči ktorému okresný súd ani nevyužil všetky účinné právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa Občianskeho súdneho poriadku. Obranu okresného súdu, podľa ktorého *„počas trvania konania došlo niekoľkokrát k zmene v osobe zákonného sudcu, čo malo tiež za následok predĺženie doby konania“* nebolo možné akceptovať, pretože ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 20. septembra 2006 bol vo veci vyhlásený rozsudok, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 120 000 Sk, ktoré odôvodnil tým, že *„Predmet konania je pre sťažovateľa mimoriadne dôležitý, pretože súd koná o nároku sťažovateľa na vrátenie sumy, ktorú sťažovateľ dal odporcovi so zámerom, aby mu tento pomohol vysporiadať majetkovoprávne pozemky, patriace jeho predkom. Pre sťažovateľa je pôda, ktorú vlastnili jeho otec a starý otec, súčasťou jeho života a preto aj konanie na Okresnom súde Košice I vníma ako súčasť nespravodlivostí, ktoré sa v minulom režime voči jeho predkom udiali.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä vzhľadom na dlhodobú bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu, ale aj vzhľadom na význam konania pre sťažovateľa (žaloba o 5 000 Sk) považuje za primerané vo výške 50 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia 12. júla 2006, podanie sťažnosti 26. júla 2006 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 23. októbra 2006). Za tri úkony vykonané v roku 2006 patrí odmena trikrát 2 730 Sk a režijný paušál trikrát 164 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 8 682 Sk, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 1 649,58 Sk, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú zaokrúhlene celkove sumu 10 332 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o sťažovateľom uplatnenej úhrade trov konania rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2006